

Latweeschu Uwise.

Nr. 10.

Zettortdeenâ 5. Merz.

1853.

Drukkehts pee J. G. Hoffmann un A. Johannsohn.

No flinneefu kohpschanas.

Muhsu pestitajs salka: Es biju newefels un juhs manni esseet apraudsju schi, un pateesi es jums salku, ko juhs weenam no scheem wissmasakeem brahteem esseet darriuschi, to juhs man esseet darriuschi.

Mihli Uwischu lassitaji, man, juhsu wezgam draugam, un ifkatram Latweeschu mihlotajam lohti firde sahj, kad mehs redsam, ka pee jums schahdas tahdas flimmibas un meefas kaites ifgadd til dauds zilweku, wissuwairak til dauds behrnu nonahwa, wairak ne ka eefsch zittahm dschwibas fahrtahm. Zebfchu paldees Deewam, labbi un prahctigi kristigi zilweki juhsu starpâ ne truhkst un jo deenas jo wairojahs, tatschu es gribbu ar ihseem wahrdeem jums peeminna likt, ka dauds juhsu starpâ nepareisi gahda par saweem flinneefu, un zaur to dascha zilweka dschwibu preefch laika pohsta. Ak kaut jelle juhs wissi labbi apdohmatu, kas pee juhsu meera un pee juhsu meefigas labklahschanas leetti derr!

Arrajeem laudim irr, ta salkoht, stipraka dabba no Deewa eedohta ne ka zitteem zilwekem, tee warr deenas nastu un karstumu weeglaki panest un jau tadeht teem ne useet til dauds flimmibas ka kungeem un augstmanneem. Winni ne pasihst augstu fahrtu simtkahetigas waijadsibas un eefahroschanas, kas zilweku affinis maita un winnu kaulus mihstalus taifa. Tapehz arri flimmibas deenas sahles winneem ahtraki palihds ne ka kungeem. Tad nu buhtu jadohma, ka arri winnu mirronu staitls masaks buhtu, bet ta tas newaid wiss! Zurpretti flim-

mibas un sehrgas pee muhsu mihleem semmes laudim ikreis dauds plashati rohnahs un wairak un leelakas breefmas nefs ne ka pee zitteem zilwekem. No ka tas zellahs? — Nu, sinnams semmes-kohpejeem irr grubtali darbi, kas winnu wesselibu drihsaki pohsta un winnu meefas eewaino, bet no tahdas eewainoschanas laudis dauds reis warretu fargatees zaur apdohmigu un prahctigu dschwoschanu, ka pee malku zirfchanas, kohku nolaischanas, grantes (swirgdes) ralschanas un peewisseem zitteem darbeem. Gan winneem arri winnu mahjas buhschana daschadu breefmu un flimmibu atness, kad winni dschwwo netihras duhmu istabas, fur tee ne warr labbi gahdaht par spohdribu nedf par sawu flinneefu kohpschanu, jo tur rohnahs brihscham leels karstums, brihscham leels saltums, zaur ko flimmiba daudsreis jo nikna paleek. Bet taggad mums irr preeks redseht, ka laudis wissur eefahf glihschaki dschwwoht, jo mallu mallas zellahs leelakas un staitstakas istabas us muhreteem pundamenteem, ar stursteem un glahsu lohgeem, ar dehtu grihdehm un pohdinu krahneem, un weetahm ar Gulenderu kufneem (kehkeem) un zilweki ne dschwwo wairs kohpâ weena weeta ar zuchahm un telkeem. Arri par meefas spohdribu, kas pee wesselibas til lohti derriga, semmes lautini warr gahdaht un teescham arri gahda, prohti zaur pirktim, fur winni ikneddelas eet masgatees un pehrtees. Bet tomehr pee winneem daudsreis kaschkis rohnahs, pee maseem un pee leekeem, un daschâ sehta schi neganta flimmiba ne kad ne suhd, jo laudis ne fargahs no peelihpeschanas un ne gahda scho wainu drihs isahrseht, ko taggad warr darriht eefsch 3 deenahm, (lassi par to:

„daktera Adolphi gramatu, kà kàschti 3 deenàs warr nodsiht.“) Ak daschi behrni nomirst zaur scho nejauku flimmibu.

Bet wai teem gruhtakeem flimneekeem, lai buhtu tehws woi mahte, wihrs woi seewa, dehls woi meita, un 3 reis wai! flimmai sailmet un sailmes behrneem, kad tee zeeschi apfirgst. Nam-matehws un nammamahte ne mekle pee laika paligu, jo 2, 3 woi 10 werstes pee dakteru suhtih, tas teem par gruhti nahkabs, tee gaida un zerre ka flimmiba patti no sewis pahrees, un ja arri schis woi tas labs un schehligs zilweks gat-taws irr, pee daktera paligu flimneekeem mel-leht, tad sailmeeks tam ne dohd sirgu. Tee gaida lihds pirmai tirgus deenai meestà woi pils-sehtà, fur dakters dshwo. Tur nu kas ais-branz, pahrdohd sawas prezzes, pehrf sahli woi zittas leetas, farunnajahs un preezajahs eelà un schenkè ar raddeem, passhstameem un drau-geem, un beidsiht prett wakkaru meklepehz ahrstes, fo tad daudreis ne atrohu mahjàs. Bet par laimi to atraddis winsch tam stahsta no flimnee-ka, bet tà, ka dakters daschuireis ne warr gudrs palikt no schahs stahstischanas, jo wehstineeks ne irr labbi usmannigs bijis us to newesselu zil-weku. Us daktera jautaschanahm winsch ne proht pareisi atbildeht, bet winsch fakka arween: tà tas irr! Woi galwa sahþ? — Sahþ! — Woi diffi kahse? — Kahse gan! Woi winnam zaurdurri? — Irr! Woi wehders sahþ? woi aisspundehts? — Irr gan! To ween winsch lab-bi sinn, ka flimneeks 1 woi 2 deenas ne fo ne irr ehdis. Kà nu ahrste warr sinnaht, kas flimneekeem kaisch? Bet ja winsch arri to flimmi-bu atsiht un geldigas sahles apteekè leef taisiht, tad tas paligu mekletajs ne steidsahs tuhdahtin atpakkal us mahjahm, bet ee-eet katrà krohgà woi kahdàs mahjàs zellmallà, fur tam raddi, draugi woi passhstami dshwo un ar scheem ilgí kawejahs. Beidsiht, wehlà wakkarà, warr buht ar. apreibuschu galwu, winsch pahrnahl mahjàs, fur to jan fenn ar ilgoschannu gaida. Kad winsch zellà to sahlu glahsi ne irr sadausi-jis, to pulweri ne irr iskaisijis, tad winsch to

gan atnes flimneekeem, bet fo dakteris irr mah-zijis, kàjabrukke, zil un zil reis par deenu, to winsch irr aismirsis, un kas us papihra usrak-sihts irr, to neweens ne warr lassih; jeb winsch zittadi stahsta, ne kà dakters irr tezis. Nu atnestas sahles daschuireis tohp pahrmihlas, ar fo smehreht, to eedohd dsert, un kas dserrams, ar to smehre. Daschu reis flimneeks us reis isdserr, kas pa karroteem un pa stundahm bija jadserr, tee weffeli mahjas-saudis to reds, to lauj dohmadami, ka tas labbi darrihts effoht. Un kad arri wifs pehz kahrtas eet un pehz dak-tera pamahzishanas, tad tomehr neds flimneeks pats neds winna kohpeji dakteram pallausa eelsch ehdeeneem un dschreeneem un eelsch fargascha-nas no safaldeschanas. Jo flimneekeem gribbahs daschuireis to ehst, kas aisleegts irr, un winna kohpeji tam to labpraht dohd. Daschuireis tee ar makti winnam usspeesch scho jeb to kummo-sinu un dschreenu un zaur to drihsina sawa drauga nahwi. Gan dakters bija tezis, lai teem pehz 2 woi 3 deenahm atkal sinnu dohd, kà ar flimneeku effoht, bet kad tahs sahles ne palihds azzim redsoht un no weetas, tad tee dakteram wairs ne ustizz, jeb kad pehz sahlu bruhleschanas ar flimneeku druszin labbat paleef, tad tee dohma, ka nu jan pilnigi weffels paliks un dakteram ne kahdu sinnu ne dohd. Tee leef pa-eet deenas un neddelas; bet us reis flimmiba atkal paleef gruhtaka. Nu gan skreen pehz pa-liga, bet par wehlu, nabbadsinsch nomirst zaur sawu kohpeju flinkumu, neprahribu un nescheh-lasribu.

(Turplikam beigums.)

Sinnas no Kursennes.

No Bahrbeles, tai 19tà Janwar deenà 1853. Tahs pirmas schi gadda Awischu lap-pas patlabban lassijis, es esnu apnehmees, zit-teem kahdus wahrdus no mums laist, lai tee sin-natu, kà muhsu pussè dshwo. Bet wissu-pa-preeksch es wisseem Kursennes eedschwotajeem, kas no weena galla tahs mihlas tehwu-sennes lihds ohtram mahjo, mannas draudses warhdà

labbeenu dohmu. Us to jaunu gaddu mehš teem wehlejam tikpat wiffadu dwehseles labflahschanu, tahdu prahtu, kas irr dibbinahšs Deewa mihlestibâ un schehlastibâ, kas irr gataws us Deewa zelkeem eet, wiinna listenus pafemmigi nest, wiinna dahwanas sahtigi un preezigi baudiht; ka arri wiffadu meefas labflahschanu, pilnigu wesselibu, muddigu rohku pee darba un labbu weiklibu laukôs un dahrsôs; turklaht istiffchanu pee maifes un abgehrbja pascheem, seewai un behrneem, un jauku meeru ar wiffseem schi muhscha beedreem, augsteem un semmeem, raddeem un swescheem. Ta irr muhsu wehleschana un luhgschana us mihlu debbes tehwu, kas schehligi to gribbetu peepildiht!

Kas no jums, mihli brahli, 1. swehtdeenâ pehz Swaigsnes deenas basnizâ irr bijis, tas tur dabbuta dsirdeht, ka Bahwils teem Reemee-reem 12, 4. raksta ta: „Ittin kâ mums weenâ meesâ dauds lohzehtu irr, un wiffseem teem lohzehtem naw weenahds darbs; tâpatt mehš dauds (zilweku buhdami) effam weena meesa eefsch Kristus; bet sawâ starpâ mehš effam zitti zittu lohzehti.“ Kur nu schim wahrdam ne tizz un ne klausu, fur tee fungi ko zittu dohma un grubb, tee klausitaji atkal ko zittu; fur katrs lohzehtis ne darra, kas wiinna darbs irraid; fur tee saimneeki sawu labbumu ween melle, par gahjeem ne behdadami; fur schee atkal flinkschanu un duffeschanu waital eemihl, ne kâ darbu un paklausibu: tur ees greifi un ne pareifi itt wiffseem. Tur prettim fur tee klausitaji saweem fungeem ustizz kâ tehwan, kas preefsch behrnu laimes gahda; fur wiffi, kas kohpâ dsihwo, mihlestibâ tik zeeti irr saweenoti, kâ tee lohzehti saturrabs kohpâ pee weenas un tabs paschas meefas; fur katrs sawu darbu wehrâ leef tanni weetâ, fur tas stahw, kâ ta aqs to breefmu reds, kas wiffai meesai draude ar pohstu, — kâ tabs rohkas sagahda usturru wiffseem lohzehtem: tur buhs katram lohzehtim labbi. — Kâ jaw Dahwids sakka sawâ 133. dseefmâ: „Raugi, kahda jauka un mihliga leeta irr, kad brahli weenprahtigi kohpâ dsihwo; tas irr — itt kâ ta

raffa, kas no Ermona nokriht us Zianas kalneem, jo tas Kungs pasohla tur swehtibu un dsihwoschanu muhschigi.“ Kad [nu pee mums tahda mihlestibas saite buhs atrohnama, tad schi neween tohs turr kohpâ labbâ firds derribâ, kas weenâ pajumtâ, weenâ pagastâ, weenâ draudse dsihwo; bet arri wiffus, kas weenâ semmè miht, tohs stubbinadama, lai preezajabs ar teem preezigeem un randa ar teem raudadameem semmes behrneem. Ja nu ne warram wiffus apmekleht un apraudsiht, tad nu schihs Amises, *) kas us wiffahm mallahm aistreen, buhs derrigas, zitteem sinas doht no mums, un atkal ko no winneem dsirdeht. Gan zaur to stary mums wiffseem ka weenas tehwa-semmes behrneem augtin augs ta weenprahtiba un ta mihlestiba.

(Turplikam beigums.)

Jauuas grahmatas.

- 5) Gaudu-singes. Zelgawâ pee Hoffmann un Johannsohn. 1852.

Kas schahs singes usrakstijis, ne Patweeschu wallodâ labbi saprattis ne staidru peederri-gu rihmu un perschu salifschanu, un pa wiffsam janoschehlo tas laiks un darbs, ko drikketajs pee tahm notehrejis un tas grassis, ko par tahm ismaksu.

- 6) Indrikts un Odde jeb netizziga mihlestiba. Apgahdahšs no K. Gellner. Zelgawâ pee Hoffmann un Johannsohn. 1852.

Tas pats gandriht saklams par scho stahstu, ko sazzijam par tahm gaudu-singehm. Tas laiks, ko pee tahda stahsta nokawe, staidri paspehlehts.
Kahrkis Kr. Ulmann.

*) Nemm wehrâ: Ne dohbeet tahs Amischn-lappas behrneem sapluhstah, bet falezeeht smullt tahs kohpâ weenâ weetâ. Pee gadda galla leezeet tahs kâ grahmatu eeseet, tad nahsamâ laikâ weht gubribas graudinus no teem warrefeet sa-lappht. D...I.

Brihuifchfigs notiffkums.

Preefch kahda laika Wahzsemnê, Minstere's piffatâ, fchis pateefigs notiffkums peeredsehts. Kahda feewa, kas no leelahm isbailehm bija preefch 15 gabdeem mehma palikkufe, aiseet zeeminâs pee fawas mahfas fehrstees. Ta tur buhdama gribb patlabban no semnes ko usnemt, kas bija pee gultas nokrittis, tē pelle tai par rohku pahrfreen. Ta dikti isbihjusees, wisseem par brihnum isfauze: Kau! — pelle! un paleek itt bahla stahwoht — un fahf jau gihbt. Tee to gan eeleeft gultâ, un dohma, ka fchi wehl wairak runnahs; bet ne ka! Ta paleek atkal mehma, bet pehz 2 deenahm ta dabbuja leelus krampjus un fahze dikti raudaht, un zaur to ta atkal fatvu twallogu atdabbuja, un wehl schodeen skaidri runna, kâ jaw preefch 15 gabdeem bij runnajuse! C. F. S.

Mihklas.

Zits mannim teize, ka to mihklu, ko 1mâ Awifchu lappâ lassijis, ir ar puhlinu gan drihs ne warejis atminneht. Tē nu jums dohmu zittas mihklas no Wahzu raksteem nemtas, kas naw gruhti atminnejamas.

Mihkla.

1.

Preefch gabdu simteem ka l nâ stahweju, Resdams to mihkako us mannahm rohtahm. To schehlastibu augsti flaweju Kas israuj tatur zilweku no mohkahm.

Kas manni nefs, to zitteem paflehpdam, Par gruhtu nafiu laikam tam paleeku. Us wiinku kalnu prahtâ aisbehgdams Tas atrohn jaunâs zerribinas preeku.

Tu gan eefch gohda darbeem strahdajis, Ja tu pee fawas fruhts man lepni nefsi; Bet labbaki preefch fewis gahdajis, Ja tizzigi man dauds reis mettis efi.

Kad fenn jaw gulli Deewa fehtinâ, Un raddu naw, kas ko no tewis falka; Weens pats wehl stahwu tanni weetinâ, Bes wahrdeem teitdams: „Tē wiinfch gulbihts tappâ.“

J. Bedel.

Zahs mihklas usminneschana no Nr. 9 irr: Plinte un f Krohts.

Sluddinaschana

12 Werstes no Dauftas pee Krohna-muischas Zerangstas rohbescheem irr ta muischa Grenztahle, kas fawas semneeku mahjas us renti jeb nohmu isdohd. N-tatrahm mahjahm irr labba rudsu un weetahm arri kweefchu (puhru) semme, labbi gannekti, papillam feena un zif waijaga dabujama malta un balki no muischas mescha. Par ifkatru puhra-weetu sehjuma jamatfa 6 rubbuki nohmas jeb arrentes nauda. Ja fahds tahdas no fchihm mahjahm us gabdeem gribb nemt, tad lai peeteizahs pee Grenztahles muischas-waldischanas, woi arri Rihgâ pee Barohna Sahna Widsemnes Gubernements-waldischana. 1

Grenztahles muischas-waldischana.

Labbibas un prezzu turgus Rihgâ tai 26. Webruar 1853 gaddâ.

Matfaja par:

	R.	S.
1 puhru rudsu	1	60
1 " kweefchu	2	60
1 " meefchu	1	70
1 " ausu	1	—
1 " kweefchu-miltu	2	90
1 " meefchu-putraimu	2	30
1 " bihdeletu rubsumiltu	1	90
1 " firnu	2	20
1 " linnufchklas	2	50

Matfaja par:

	R.	S.
1 pohdu linnu	2	—
1 " fweesta	2	80
1 " zihku-galkas	1	40
1 " dselses.	—	75
1 " tabata	1	—
1 muzzu filku	9	50
1 " farkanas fahls	6	20
1 " ballas rupjas fahls	4	60
1 " smaltas	4	40

Brihw drikkcht.

No Juhrmallas-gubernements augstas waldischanas puffed: Collegienrath v. Braunschweig, Zensor.

No. 63.

Zeenigs mihlais mahzitajs.

Juhs sawas Awifēs tahdu lihdsibu nolikkufchi, fetw par magasihnes wihru nosaufdami, kà wiffai apfaunohs fatwu tuffchu maifu nomettis, pee sawas paschas magasihnes peegahjis meklebams esmu meklejis miltus un graudus ar jaunu slohtu faslauzih, kà man taf daudj mas ko buhtu, ar ko jumš par patifschanu pee-eet. Laiku iwelti katweht, tas nekad natw bijis par labbu, tabehl tuhliht fatwu maifu atdarriſchu, — kad jumš patihk, — tad isberreet tohs graudinus sawas Awifēs! warr buht, ka ar Deewa muhsu Kunga paligu dasch labš tohs fetwim par maifi taifihš us atgreeschanu no grehkeem us Deewabihjashanu.

Kahdà semmes mallà Wahjsemme gaddijahs zeenigam mahzitajam Reichenbach 1769tā gaddā wezzu flimmu feewu apmekleht. Brauzejam, kas mahzitaju wedde, bija Klahsis wahrds, pasfaules behrns, tahds, kà Deewam schehl, schinnis muhsu laikōš pa mallu mallahm wehl warr atrast. Us zellu, garr jaukeem sehjumeem braukdami, Klahsis fatwā leelā palaidnibā un netizzibā, drohschā pahgaltwibā tā sahze runnaht: Skattoitees zif jauti scheit sehjums stahw; bet woi sinnat, ko mulku laudis falka? Winni falka: ta effoht Deewa swehtiba. Mahzitajs tam atbilbeja: sinnams, ka ta Deewa swehtiba. Tad Klahsis tam pretti: ne kà! Kad es scheit ne buhtu strahdajis un ne buhtu brangus suhdus noweddis, tad ne kas ne buhtu. Mahzitajs lehnā garrā atteize, ne aismirſti peeminneht par rihta rassu un lectu, to tu laikam arri pats effi lizzis no debesim nolihk, — peeminni taf arri par faules siltumu, to tu laikam pats arri effi taifijis! Kahds tu gudrs wihrs! — Tad Klahsis fazzija: Tas no fetw pascha jau tā naht; nomannu, ka gribbeet lai par to Deewam pateiz; bet tas ne ko nepalihds! ar to netweens baggats wiff nepaleek. — Mahzitajs galwu krattidams waizaja: woi tetwim labbi Klahjahs? — Klahsis fazzija:

tif pat man labbat isdohdahs, ne kà zitteem, un ta sinnamā leeta irr: ja kas nesinn gudri meelohk un brangi twilt un peewilt, un nodeewatees, tad ne kà netwarr tift zaur. — Mahzitajs tam usrunna: bet zilweks, woi tu arri sinni, ko to runna? — Klahsis drohschi pretti runna: wezja feetwa, kas gribb, lai juhs to pee swehta meelasta peenemmeet, pee ka man juhs janowedd, ta irr tahda deewabihjiga, kas Deewu luhds un pateiz; bet ko tas winnai palihds, ta tomehr irr nabbadsite pee maises un pee drehbehm. Muhsu trakkofschanu ta nemas negribb redseht un muhs artween gribb atgreest, lai bihbeli lassam un Deewu luhdsam. Bet ne kà! Kad ta weenā deenā pee mann eenahze un sahze runnaht no atgreeschanas, tad es sahzu lahdeht un durwis atwehru lai isect ahra. — Mahzitajs waizaja: bet woi tu Klahsi tomehr scho wezzu feewu tā mihle, kà tu winnas dehl man pafkal brauzis. Tad Klahsis leelahs: par to es maksu dabuju, bes maksas ne sohli ne brauktu. — Mahzitajs, winnam par apfaunofschanu, waizaja: Bet ta wezza feetwa laikam preeksch tew bes maksas wiffu to darritu, ko tu taf ne gribbi winnas dehl bes maksas darriht. Klahsis falka: To labpraht gan tizzu; jo ta falka kà bihbelē stahwoht rafsihts, ka buhs zits zittam palihdseht, ka pee ta Deewa swehtiba effoht klahk. — Mahzitajs praſſa: Woi tu tad nelaffi bihbelē, un woi tu basnizā ne nahzi? Klahsis isfauzahs: ko basnizā darriſchu? Muhsu mahzitajs ne mas tahdu spreddiki neturr, kà es gribbu, lai turr, un juhsu basnizā laikam tāpatt buhs. Bet to es falku: pee tahs wezzas feetwas gaischi warr redseht, ka tai nekahds labbums natw tizzis no wiffas winnas basnizas eeschanas un Deewabihjigas dsihwofschanas. — Mahzitajs Klahsi praſſa: woi tu tad to wiffai flaidri sinni, ka tai natw nekahds labbums no sawas Deewabihjashanas? — Klahsis tam pretti: sinnams ka to sinnu; jo winnai flaidri bads un truhkums ween. — Mah-

zitajs atfakka: bet kà buhtu, kad winnai tas labbums wehl preekschà, muhschibà dabbujams. — Klahsis pahrfmeedams atbild: Gan winna ar to eepreezinajahs, kà debbesu-walstibà nahkschoht; bet no ta man nerunnajeet; jo no debbesu-walstibas ne weens ne warr dabbuht ko pa-ehstees. — Mahzitajs behdu pilnà firdi prassa: woi tu tad netizzi, kà debbesu-walstiba irr, un kà ta mihla wezza see-wa tur ee-ees zaur fatwu Pestitaja shehlastibu? Klahsis atbild: Warr buht kà debbesu-walstiba irr un kà ta wezza see-wa tur ee-ees; bet tad arri es tur ee-eeschu.

(Turplikam wairak.)

Tew buhs to swehtu deenu swehtihht.

• Labs wahrds labbu weetu atrohd. — tà fakka kahds taifns un pateefigs fakkams wahrds. Un pehz schahdu fakkamu wahrdu arri tam gahjis, kas jums, mihli Awwischi lassitaji! teitan par kahdu leetu gribb sinnu doht, kas gan muhsu semmitè naw notikkuse, bet teescham arri muhsu laudim it leeti derrehs. Bet klausetees papreeksch, kà tad rakstijam pehz schi fakkama wahrda irr gahjis. Winsch tanni peelikkunà pee pirma Nummer no schim pascham Latweeschu Awwischi to lihdsibu no magasihnes-wihra lassija, kas gau-schahs, kà pa tuhkstoscheem, kas pee magasihnes durwim peebrauz, tiffai pahris wihru rahdahs, kas arri kahdu seeku labbibas tufschàs magasihnes-azzirknès eeberr, bet kà wiffi zitti kleeds, lai teem tik tuhda pillu maisu peeberr. Tad nu patè pee setwim dohmaju: • Wihram gan taifniba buhs; neh meju paldees Deetwam Latweeschu Awwischi it wiffai ne truhkst, bet deweju tahm pahreeku newa. Peeluhko jelle, woi pascham arridsan kahds seezinsch ne buhs, ko magasihne warresi eeberr. Aweeschu gan tew nabbagam naw; tur kahdu dahrgu labbibu nemsi! Bet warr buht tu sawà flehti kahdu seezinu rudsu woi meeschu atraddisi, kas schinnì laika arri dahrgi deesgan irr. Un lai tee paschi arri wehl lahischani buhtu, tad magasihnes-wihri tatschu sinnahs, kà laudis weenumehr tohs wifslabbakus graudus us magasihni ne nowedd, bet ko Deews dewis, un kà badda-laika ir ar plah-

naku maisi pahrtteek, ja tiffai pawiffam tufschà wehderà naw jastahw, kà winnam nabbagam pascham dehlam, kas ar sehnaahm sawu wehderu gribbeja pilbiht, bet arri tahs no zeetsirdiga kunga ne warreja dabbuht. Tapehz nemmees drohschu firdi un nobrauzi ar sawu masuminu pee magasihnes-wihru. Warr buht winsch sawus sifhus graudus ne mahneh (smahdehs), kameht tu ar laiku winnam labbakus graudus warresi nowesi. — Tà patè pee setwim spredu un tad pehz sawas spehjas mihleem Latweescheem scho stahstu par labbu mahzibu eeksch winnu wallobas pahrtulkoju.

(Turplikam beigums.)

Sinna par weenu Latweeti, kas us Ameriku nogahjis, teem paganeem to preezas-wahrdu fluddinacht.

Ko jums gribbu stahstihht, to mihli lassitaji jau no wirdraksta effat redsejusch. Papreeksch ar ihseem wahrdeem nu rahdischu, kas tahds irr, kas scho garru un gruhtu zellu usnehmis, ne sawas labklahschanas dehl, bet teem nabbaga paganeem par labbu, lai teem tahs dahrgakas mantas noneftu, kas mums irr, un tad pehz kahrtas winna pascha grahmatas jums lickschu preekschà, no kurreahm mehstiklabb winna prahtu effam redsejusch, kà arri ta pascha iddarrischanu.

Dohbeles draudse (Kursemme) no Sihpeles kroha pagasta fainneeka brahlis, kad bija Behrsmuschas kesteras-schola mahzijeos, nogahje us Awwig kahda wihna nammà par puifi. Sawus gaddus tur isdeenejis winsch tur ne palikke; jo ta dsihwe un buhschana tam gan ne bija patihkama, tapehz kà leelu pilfatu wihna-nammàs, ittin kà ir schenkè, ne warr daudf labba redseht jeb dsirdeht, jo tur wairak meesai un wehderam, ne kà Deetwam tohp kalpohts. No tahs weetas idgahjis, winsch atradde tur pat Awwig kurpneeka meisteri, kas to par ammata-puifi peenehme. Ammata labbi idmahzijeos un pee pilfata peerakstihhts, winsch klue par zimptigu selli idlaists. Pehz ihfa laika winsch dewahs us zellu, gribbedams pasauli redseht, jeb wiffu wairak gan Deetwa leelus darbus un raddischanas-brihnumus ir zittas,

jaukakâs semmês, redseht un apbrihnoht, un isrei-
foja no tehtu semmês us Wahzsemmi, kâ jau zit-
tureis ammata selli mehdsje darriht. Tas notikke
1841mâ gaddâ. No ta laika kahdas 2 graham-
tas bija teem saujeem atlaidis, bet schee ne sin-
nadami, us kurru weetu winnam grahamtu pretti
laist, tapehz ka wandersjellis gan ilgi ne stahw wee-
nâ weetâ, tam nekahdu sinnu ne warreja pretti
doht. Tâ tas nu bija palizzis lihds isgahjusdam
patwaffaram, kur us Dohbeles mahzitaja adressi at-
nahze ta grahamata, ko schê papreeksch eelitsim.
Weena leeta mañ wehl japeeminn. Tâhs graham-
tas, ko schê lassifect irr ar winna pascha rohku rak-
stitas Lattweeschu wallodâ, kaut 11 gaddi bij pa-
gahjuschi, ka scho wallodu ne pawissam ne bij dsir-
dejis neds runnâjis, kaut jau daschu gaddu, Mih-
gâ dsihwodams stary Wahzeescheem, wairat Wahzu
ne kâ Lattweeschu wallodu buhs runnâjis un dsirde-
jis. Tik masu leetinu es kahdu reisi schis graham-
tâs esmu pahzrehlis, kur winnam ne isdewees to
rakstih, ko gribbejis isteikt. Kaut jelle dasch labâ,
kas Lattweets buhdams, stary Lattweescheem dsihwo-
dams, kâ tikkai Wahzu wallodu ismahzjeees, sah
fatwu tehtu-wallodu grohsih, tâ ka ihstis Lattweets
daschu wahrdu ne buht ne warr saprast, to pee
sirds nemtohs un scho muhsu draugu par preeksch-
sihmi turretu, kâ tas, kas fatwu tautu un fatwu
tehtu-wallodu mihle, to ne warr tik lehti aismirst.
Tâhs pirmas diwi grahamtas irr rakstitas no Wahz-
semmês, kur tas rakstitajs bija apmettees weenâ
masâ pilfatinâ, masâ Leelunga-semmê, ko sanz
Neufs-Lobenstein, kur tas, ar deewabihjigeem lau-
dim fatizzees un beedrojees, kâ rahdahs, ta ihste-
nâ karstâ mihlestibâ us to Kungu Jesu Kristu ee-
dedsees, ar wissu tam Kungam padewees, un mek-
ledams rakstôs, kas no ta pascha leezibu dohd,
ihstendâ saprafchanâ tâ pee-aubsis, ka to ammatu
warrejis usnemt ko nu kohpj. *)

B—f.

Par to grahamtu:

7) Tas ar azzim redsehts zelsch us debbesim.
Apgahdahts no A. Leitan. Dhira

*) To pirmo grahamtu bohsim eelsch Nr. 11.

briffe. Zelgawâ pee Steffenhagen
1849.

Lai nu gan A. Leitan paschu zellu us debbesim
ne spehjis apgahdaht, tad tomehr labbi darrijis,
ka scho lihdsibu Lattweeschu wallodâ pahrtullojis, un
samannigi lassitaji tur eelschâ atraddihs labbu mah-
zibu.

Kahel Kr. Ullmann.

Wehl kahds wahrds par to graham- tinu:

„Tas ar azzim redsehts zelsch us debbesim.“

Scho grahamtinu Lattweeschi lassa ar seelu kah-
ribu, un gan buhtu par to japreezajahs, ja tas
rahditu, ka lautini irr kahrigi to zellu us debbesim
sinnaht, kas teem jastaiga. Lai tas Kungs mums
wisseem dohd to ihsto zellu us debbesim pilnigi at-
sicht un ar winnu, un zaur winnu to gohdam no-
staigaht. Lai to no sirds Deewu luhdsamees. Bet
Deewam schehl dauds lauschu to lassa tikkai to
brihnischkigu leetu labbad, kas tē tohp stah-
stitas, un itt dauds tahdu irraid, kas scho graham-
matu lassidami ne buht ne nojehds un ne pee-
minn, ka schi grahamtina tikkai kahdu lihdsi-
bas stahstu par to zellu us debbesim isdohd, kas
no kahda zilweka zilwezigas gudribas irr
isgudrohts un sarakstihst tappis, un ne buht ne ir-
raid tâ tur debbesis redsams un pateesi tâ tur
twis notikchoht, kâ schi grahamtina ar scheem brih-
nischkigeem lihdsibas stahsteem laudim to eeteiz.
Dauds zilweki, un stary scheem arri dasch prahta
zilweks pee mannim jaw bijuschu un skaidri isteikuschi:
»Itt stipri tizzoht: tâ kâ tas schinni grahamtâ rak-
stihst, tâ tas arri itt pateesi effoht, un twis
»tâ pat ar mums debbesis buhschoht. Nu skaidri
»sinnoht, kahdu zellu tur staigaschoht. Tikkai to
»wehl gribboht sinnaht, kâ tas rakstitajs tik skaidru
»sinnu par scho leetu warrejis dabbuht, un kursch
»tad to ar sawahm azzim pat redsejis: woi Dih-
»belê kahds Praweets to redsejis, jeb woi schehli-
»gais Deewâ taggad muhsu grehzigôs laikôs kahdu
»Praweetu mohdinâjis, un tam scho parahdischanu
»betwis redseht.

Kälabbad schee tahdu leeku tizzibu usnehmuschi?
 Man leekahs 1) tadehl, ka tahs grahmatinas wir-
 rakhts nepareisi isteiz: »Tas ar azzim **redsehts**
 zelsch us debbesim.« 2) Kälabbad, ka schis
 stahhts tik drohschi fahkhs ar scheem nelectigeem
 wahrdeem: »Parahdischanâ redseju: ka semme
 degg r.,« un ka ta grahmata beidsiht atkal skaidri to
 nepateesu leezibu isdohd: »ka tam, kas wissu to ef-
 soht redsejis, ta muhschiga kehina balfs patvehle-
 juse atpakkat eet (us scho semmi) un wissu scho no-
 tikumu farakstih grahmata.« Ir tee ihsee galla
 wahrdi ne buht ne peeminn un skaidri ne isfalka, ka
 tas ne effoht ne kahds pateefigs notikkums, nedj
 arri kahda Deewa parahdischana bet tik tahds
 lihdsibas stahhts, kas no ziltwegigas gubribas
 irr isdohmahts.

Par to tas bij waijadsigs tahdu grahmatu fa-
 rakstih, un us fo ta ihsti derr, to ne sinnu mihssem
 Latweescheem teikt, jo to ne warru saprast. Man
 leekahs, ka buhtu labbaki bijis, kad ta grahmata
 buhtu palikkuse ne farakstita, un tik dauds reises ne
 buhtu no jauna drukketa tappuse; jo tad daudseem
 tahdas leekas dohmas ne buhtu zehluschees!

Kas ar azzim naw redsehts un arri ne irr
 redsams, kälabbad to par redsetu isteikt un
 eeteikt laudim, kas ne spehj paschi tuhda skaidri
 saprast un ischkirt, woi ta tik tahda pasalka un
 lihdsiba, jeb pateefigs notikkums. Zik ahtri kahds
 nesaprascha fatwâ tizzibâ tohp apmulkinahs un fa-
 wissmahts, bet zik greuhti irr tam mahnu-tizzibu no
 galwas un firds atkal isdihht! — Kas sinna teikfeet:
 woi tad tee Latweeschji tik nesapraschi un behrnu
 kahrtâ, ka tee ne sinnatu ischkirt, kas irr lihdsibas
 wahrdi, un kas irr pateefigs notikkums; tad teik-
 schu: ne wissî tahdi, bet — dauds, dauds irr tah-
 du, »kam peena waijaga, un ne zeetas bartibas.«
 (lassi Ebreeru grahm. 5. nob. 12. tweet.). Ka tik
 dauds zaur scho grahmatu irr apmulkinati tappuschji,
 tas parahd skaidri, ka mannim gan buhs taifniba.
 Tadehl manna firds luhgschana buhtu tahda. Kad
 zeen. N. 2. scho grahmatu wehl no jauna leek druk-

feht, tad lai tai leet zittu wirfrakstu, kas skaidri
 falka, ka ta tik tahda lihdsiba, un lai tam stah-
 stam pee galla jeb tuhda eesahtumâ peeleeek kahdu
 wahrdu, kas laudim skaidri israhda, fo schi grah-
 mata mahja, un kâ ta irr saprohtama. Lai tas
 noteek teem par labbu, kam peena waijaga.

N. Schulz.

Saldi wahrdi.

Man jamirst; nahzeet pakkat drihs!
 Us kurreni? — Us kappu ne;
 Bet kamehr fauks, wehl stahweet të!
 Us kurren tad? — Us Paradihs,
 Lai skaisâ garru pasauk.
 Kur ta? — To wissur atrohbeet,
 Ja Jesum Kristum ustizzeet.
 Ikdeenas warreet buht pee wianna,
 Kur Engeli un swehti miht
 Un walba skaisa mihslibina
 Un eepreeze muhs katru brith.
 Lai semmes wirsu meesa staiga,
 Juhs warreet tal pee mannis buht
 Un Deewa skattih waigu-waigâ
 Un just fo Deewa behrni juht
 Un dsirdeht slawas dsedafchanu,
 Arr faohst Deewa wihraku,
 Te baudiht Deewa meelastu...
 Woi nahkfeet drihs us mahju mannu?
 Tur kappâ manni pihschli duff,
 Teem eekschâ dihgilitis gull kluff.
 Kad kahdu reis tas atmohfees
 Tad ahr' is kappâ winni ees,
 Tad dwehfele tohs apdsihwohs
 Un Deewos muhs muhscham aplaimohs.

m. R. Sgnbrgr.

D r i h w b r i k k e h t.

No juhrmallas-gubernements angstas waldischanas puffed: Collegienrath v. Braunschweig, Jenfor.
 Drikhts pee J. G. Hoffmann un A. Johannjohn. No. 64.